

Memurin kanununun bazı maddelerinin tadili hakkında 1/850 numaralı kanun lâiyhası ve Dahiliye ve Memurin kanunu muvakkat Encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Sayı: 6/561

26 - II - 1931

B. M. M. Yüksek Reisliğine

1926 mart tarihli ve 788 numaralı memurin kanununun bazı maddelerinin tadili hakkında Dahiliye Vekâletince hazırlana ve İcra Vekilleri Heyetinin 18 - II - 1931 tarihli içtimamında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibe mazbatasile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe lâiyhası

Memurların hak ve vazifelerini tesbit için yapılan memurin kanununda âmirin memur üzerindeki hakkını teslim etmekte kısıkanç davranılmıştır.

Hukuk nazariyatında memur, memur olmak haysiyetile âmirin murakabe ve teftişine tabidir. Bu murakabe ve teftişin neticesi olarak inzibatî noktai nazardan memurun âmir tarafından muahaza ve tenkidi ve bazan tecziyesi, takdiri bir mesele olmak lâzımdır. Hatta bu hususta müdevven bir çerçeve dairesinde âmirin harekâtını takyit etmek bir çok hukuk erbabınca muvafık görülmektedir. Bu noktai nazardan ihtar cezası gibi tevbih, maaş kat'ı, cezalarının da tatbiki âmirin takdirine bırakarak bu bapta bir komisyon kararı alınması lüzumsuz bir merasim görüldüğünden memurin kanununun 1 inci maddesi tadil edilmiştir. Yine aynı sebeple 26 mci maddenin son fıkrası tadil olunmuştur. Bir memurun esbabı idariyeden dolayı bir mahalde ipkasının mahzurlu bulunduğu prensip itibarile memurin kanununda dahi kabul edilmiş, ancak bu cihet bir takım kayıt ve şartlara tabi tutulmuştur. Halbuki memurun tahvilini icap eden sebepler kanununda kabul ettiği gibi ekseri ahvalde ne inzibatî ve ne de cezaî tatbikatı müstelzim olmıyarak sırf takdirî ve idarî mahiyette bulunduğundan bunları memuru tayin eden makamatın takdirine bırakarak memleketin menfaati âliyesi namına bir ceza mahiyetinde olmıyarak tatbik etmekte âmir serbest kalmalıdır. İşte bu sebeple kanunun 42 inci maddesi tadil edilmiştir. Memurin kanunu idareten azli lâğvetmekle beraber esbabı idariyeye binaen 60 mci maddesile bazı memurlar hakkında vekâlet emrine alınmayı kabul etmiştir. Bu güne kadar vaki olan tecrübeler neticesinde diğer bazı yüksek memurların dahi bu hükmün muhtevasına dahil olması lüzumu anlaşılmış ve 60 mci madde bu sebeple tadil edilmiştir.

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye Encümeni

Karar No: 18

Esas No: 1/850

16 - III - 1931

Yüksek Reisliğe

788 numaralı memurun kanununun bazı maddelerinin tadili hakkında İera Vekilleri Heyetince hazırlanmış olup encümenimize havale buyrulan kanun lâyihasının taallüku cihetile Memurin Encümenince müzakeresi müttefikan kararlaştırılmıştır. Havalesi mucibince Memurin Encümenine tevdi olunur.

Da. En. Reisi	M. M,	Âza	Âza	Âza	Âza
Tekirdağ	Malatya	Balıkesir	Rize	Amasya	Samsun
Cemil	Muttalip	Fahrettin	Atıf	İ. Hakkı	Arni
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Antalya	Amasya	Tekirdağ	Kars	Çorum	Konya
Rasih	Esul	M. Fayik	Baha Tali	İ. Kemal	Zühtü

Memurin Kanunu Muvakkat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

M. K. M. Encümeni

Karar No 1

Esas No. 1/850

22 - III - 1931

Yüksek Reisliğe

788 numaralı memurun kanununun bazı maddelerinin tadiline dair Başvekâletten mevru 26 - II - 1931 tarih ve 6/561 numaralı tezkere ile Meclisi Âliye takdim kılınan kanun lâyihası encümenimizce tetkik ve müzakere edildi. Hükümet tarafımdan serdolan esbabı mucibe encümenimizce dahi esas itibarıyla muvafık görüldü. Mezkûr lâyihaın birinci maddesi ahkâmı ile ikinci maddesi ahkâmı memzucen tetkik olunmuş ve tadilâtı ve ilâvatı lâzime lâyihaın ikinci maddesinde iera edilmiş olmakla birinci madde tayyedilmiştir.

Kanunun 26 met maddesinin tadiline dair olan ikinci maddesi bazı tadilât icrasile birinci madde olarak tanzim edilmiştir. Lâyihaın üçüncü maddesi, ikinci madde olarak aynen kabul olunmuştur. Lâyihaın dördüncü maddesi bazı ibare tadilile 3 üncü madde olarak tanzim ve diğer maddeleri aynen kabul edilmiş olmakla müstacelen ve tercihan müzakeresini Heyeti Umumiyenin tasvibine arz ve teklif eyeriz.

M. K. M. En. Rs.	M. M.	Kâ.	Âza	Âza	Âza	Âza
İstanbul	Kayseri	Antalya				Tokat
Dr. H. Şinasi	A. Hilmi	Ahmet Saki	Abdullah	Atıf	Nuri	B. Lutfi
Âza	Âza	Âza	Âza			
Manisa						
Dr. Saım	M. Fayik	M. Kâzım				

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

18 mart 1926 tarihli ve 788 numaralı memurin kanununun bazı maddelerini muaddil kanun lâiyhası

MADDE 1 — 788 numaralı memurin kanununun 16 mci maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir:

(İnzibat komisyonları kararına iktiran etmiyen mükâfat ve mücazat ve tekaüde müteallik hiç bir madde sicile dercedilemez. Ancak vekiller ve valiler tarafından resen verilen takdirnamelerle ihtar ve tevbih cezaları sicile dercedilir).

MADDE 2 — Mezkûr kanununun 26 mci maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

(İnzibatî cezalar şunlardır):

A - İhtar,

B - Tevbih,

C - Kat'ı maaş,

D - Kıdem tenzili,

H - Sınıf tenzili,

V - Memuriyetten ihraç,

A - İhtar memuru vazifesine dikkate davettir ve âmiri tarafından icra edilir. Kabilî itiraz değildir. Sicile geçer.

B - Tevbih, memurun idarî ve inzibatî nekaisi dolayısıyla muayyen bir fiilden muatebe edilmesidir.

Vekiller veya valiler tarafından icra edilir. Kabilî itiraz değildir. Sicile geçer.

C - Maaş kat'ı, memurun bir haftadan on beş güne kadar maaşının kesilmesidir.

D - Kıdem tenzili, memurun yalnız terfiine müessir olmak üzere kıdeminin üç aydan bir seneye kadar tenzil edilmesidir:

H - Sınıf tenzili, memurun maaş itibarile bir mertebe madununa indirilmesidir.

V - Memuriyetten ihraç, memuru bir daha memuriyette kullanılmamak üzere memuriyetten çıkarmaktır. V. H. D. C. fıkralarındaki cezalar inzibat komisyonları kararile vekil veya valiler tarafından tatbik ve memurun siciline kaydolunur).

MADDE 3 — Mezkûr kanununun 42 inci maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir:

(Bir derece veya sınıfta bulunan merkez ve mülhakat memurları lüzumu sabit olduğu takdirde tayinlerindeki usule göre vekâlet veya vilâ-

MEMURİN KANUNU MUVAKKAT ENCÜMENİNİN TADİLİ

MADDE 1 — Tayyedilmiştir.

MADDE 1 — Mezkûr kanununun 26 mci maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

A - İhtar: memuru vazifesine dikkate davettir.

B - Tevbih: memurun idarî ve inzibatî nakiseleri dolayısıyla muayyen bir fiilden muatebe edilmesidir.

C - Maaş kat'ı: memurun maaşının on beş günlüğüne kadar kesilmesidir.

Ç - Kıdem tenzili: memurun yalnız terfiine müessir olmak üzere kıdeminden üç aydan bir seneye kadar müddet tenzil edilmesidir.

D - Sınıf tenzili: memurun maaşça bir derece aşağıya indirilmesidir.

E - Memuriyetten ihraç: memuru bir daha Devlet memuriyetinde kullanılmamak üzere çikarmaktır.

A fıkrasındaki ihtar cezası inzibat komisyonu kararile verildiği gibi âmir tarafından resen de verilebilir. Kabilî itiraz değildir. Sicile geçer.

B fıkrasındaki tevbih cezası inzibat komisyonu kararile verildiği gibi vekiller ve valiler tarafından resen de verilebilir. Resen verilmiş tevbih cezası olan memur on beş gün zarfında bu cezayı veren âmire müracaat ve esbabı mucibe gösterek cezayı itiraz edebilir.

Müddeti zarfında itiraz olunmaz veya ediler itiraz âmir tarafından reddolunursa ceza kat'ile sir ve sicile geçer.

C. Ç. D ve E fıkralarındaki cezalar ancak inzibat komisyonları kararile vekiller veya valiler tarafından tatbik olunur ve sicile geçer.

MADDE 2 — Aynen kabul edilmiştir.

yetçe aynı derece ve sınıftaki diğer memuriyetlere tayin olunabilir.)

MADDE 4 — Mezkûr kanunun 60 nci maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

(Bilûmum memurlar lüzumu kat'î üzerine tayinlerindeki usule tevfikân mensup oldukları vekâletler emrine alınırlar. Bu takdirde on beş seneden aşağı hizmeti olanlara dörtte bir, 15 - 20 sene hizmeti olanlara üçte bir, yirmiden fazla hizmeti olanlara nısf maaş verilir.

Bu tarzda vekâlet emrine alınmış olanlar bir defada veya müteaddit defalarda ceman azamî en çok müddet içinde bir hizmete tayin olunamazlarsa haklarında tekaüt kanununa göre muamele olunur. Bahsolunan en çok müddet on beş seneden aşağı hizmeti olanlar için üç sene on beş sene yukarı hizmeti olanlar için beş senedir.)

MADDE 5 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 6 — Bu kanunun hükümlerini icraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İsmet</i>	<i>Yusuf Kemal</i>	<i>Zekâî</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Dr. T. Rüştü</i>	<i>M. Abdülhalik</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Esat</i>	<i>Hilmi</i>	<i>Mustafa Şeref</i>
S. İ. M. V.		
<i>Dr. Refik</i>		

MADDE 3 — Mezkûr kanunun 60 nci maddesi yerine aşağıdaki madde konulmuştur:

Her derece ve sınıftaki memur lüzumu sabit olduğu takdirde tayinindeki usule göre mensup olduğu vekâlet emrine alınabilir. Bu takdirde on beş seneden aşağı hizmeti olana dörtte bir, on beş yirmi sene hizmeti olana üçte bir yirmiden fazla hizmeti olana yarım maaş verilir. Bu tarzda vekâlet emrine almanlardan hizmeti müddeti on beş seneden aşağı olan en çok üç, on beş seneden yukarı olan en çok beş sene zarfında hizmete tayin olunamazlarsa haklarında tekaüt kanununa göre muamele yapılır.

MADDE 4 — Aynen

MADDE 5 — Aynen